

Cap a la democràcia econòmica municipal

14 Mesures

per impulsar l'economia social i solidària a nivell local

Volem recuperar i transformar els nostres barris, pobles i ciutats, per tal que tots i totes hi visquem dignament. Aquest és l'anhel que recorre el país, veïnat a veïnat, comarca a comarca. És el ritme de fons, sorgit d'arreu i de baix, d'un canvi social, econòmic i polític que ja està en marxa en el procés constituent que haurà de definir el model social i territorial del nostre país.

Des de la **Xarxa d'Economia Solidària** empenyem aquesta voluntat de transformació, posant en marxa una altra economia per tal que el canvi sigui substancial. **Una economia que situï en el centre de la seva activitat la sostenibilitat de la vida i la resolució equitativa de les necessitats humanes**. Una economia socialment justa, políticament emancipadora, arrelada al territori, integradora de la diversitat, respectuosa amb el medi ambient. Una economia social i solidària.

Arreu del país, múltiples iniciatives ja desenvolupen democràticament processos de producció, d'intercanvi, de gestió, de distribució d'excident, de moneda, de consum o de finançament de béns i serveis. Busquen satisfer necessitats a través de relacions de cooperació, solidaritat, reciprocitat i autogestió, defensen els béns comuns naturals i culturals i la transformació igualitària de l'economia i la societat. Arreu neixen iniciatives socioeconòmiques autoorganitzades que tenen com a finalitat el bon viure, la reproducció i sostenibilitat de la vida del conjunt de la població.

Les iniciatives de l'economia solidària són laboratoris d'experimentació social, on les persones aprenem a reapropriar-nos de l'economia, a ser protagonistes del canvi socioeconòmic des de l'experiència personal i col·lectiva. Conscients dels límits de l'actuació local i renovant la nostra vocació internacional, no per això volem deixar de fer petites grans passes per a la transformació del conjunt de les relacions econòmiques, assaigs que tenen l'ambició de democratitzar globalment l'economia, de cooperativitzar la societat, d'avançar cap a models socioeconòmics postcapitalistes.

Des de la XES entenem que aquestes experiències quotidianes s'han de consolidar, estendre i socialitzar. I és des d'aquesta consideració, que de cara a les properes eleccions municipals del 24 de maig del 2015 llancem la proposta de **14 mesures** per tal que les candidatures i les administracions locals acompanyin aquest procés i impulsin un **nou desenvolupament local** co-partícep de la **democratització econòmica** en marxa.

1.

L'impuls d'una nova matriu econòmica necessita de les energies de tots els agents socioeconòmics del canvi. Proposem, per tant, la creació a cada municipi del *Consell Local de l'Economia Social i Solidària*, integrat per els diferents departaments de l'administració local, el conjunt de les iniciatives de l'ESS locals o sectorials, així com les entitats veïnals, culturals o educatives. Aquest serà l'òrgan responsable de promoure polítiques socials, econòmiques i culturals a nivell local des del **paradigma de la concertació públicocooperativa-comunitària**.

S'encarregarà de :

- a) realitzar un diagnòstic de l'ESS a nivell local;
- b) dissenyar un Pla Director de l'ESS, de caràcter integral i d'àmbit municipal, amb dotació pressupostària, mecanismes d'avaluació i seguiment,
- c) elaborar una memòria anual i
- d) crear un servei comunitari de mediació pels conflictes que puguin sorgir, de formació mixta, amb agents públics-cooperatiuscomunitaris.

2.

Per a impulsar la transformació socioeconòmica a nivell local, calen dispositius que la facin possible.

Proposem, doncs, a tots els municipis on sigui possible, la creació d'una Agència de Desenvolupament Local orientada a transversalitzar l'economia social i solidària. L'Agència haurà d'implementar el Pla Director i els seus programes, promoure la participació ciutadana, obrir un registre d'iniciatives socioeconòmiques locals i coordinar-se amb les altres agències d'àmbit local i comarcal.

3.

La dimensió espacial de la promoció econòmica ve garantida per la seva proximitat amb la ciutadania. L'agència, en la mesura que es pugui, haurà d'habilitar un **equipament públic** on establir-hi la seu, oferir l'atenció al públic, desenvolupar els seus programes formatius i condicionar-hi espais com a viviers de projectes cooperatius. Aquests centres de promoció socioeconòmica podran tenir, en funció de les característiques demogràfiques dels municipis, caràcter de barri, districte, local o comarcal. També han de facilitar infraestructura, suport i assessorament per promoure la gestió col·lectiva de les cures de les persones dependents, generant espais de cura que siguin compatibles amb les necessitats i ritmes de les persones que hi participin, en tots els municipis que sigui possible.

4.

L'obertura del patrimoni públic a les iniciatives de l'ESS pot significar també la **cessió d'infraestructures públiques per a l'ús de l'ESS local**: terres, sòl urbà, locals, polígons. En aquest sentit, s'haurà d'inventariar els béns immobles públics i privats en desús, i establir convenis per a relocalitzar-hi iniciatives de l'ESS. Així mateix, s'impulsarà la recuperació, restauració i manteniment de l'antic **patrimoni cooperatiu i associatiu local** per a la titularitat pública i la seva cessió a iniciatives de l'ESS.

5.

Per a garantir el canvi socioeconòmic, cal treballar el **canvi cultural** a llarg termini. Des de l'agència, s'impulsaran **programes** propis o es recolzaran programes d'iniciatives de l'economia solidària que desenvolupin les **capacitats formatives** de les persones, tant en l'àmbit del sistema educatiu com en d'altres. En relació als centres d'ensenyament, es fomentarà la creació de cooperatives escolars tant als centres públics com privats, en aquells municipis en què es tingui competència. Els programes formatius hauran de tenir una vessant de **capacitació tècnica i administrativa** (gestió econòmica, financera, comercial, laboral...) i **una d'educació en valors i pràctiques cooperatives** (acostament d'iniciatives de l'ESS, valors i cultura, educació ambiental, igualtat de gènere, coneixement de la memòria cooperativa i associativa local i general). La sensibilització i la formació en aquests àmbits i característiques serà extensiva també al personal tècnic i polític municipal.

6.

A més dels programes formatius adreçats al públic general, cal impulsar programes específics centrats en **l'assessoria, formació i acompanyament** de noves iniciatives socioeconòmiques, especialment d'aquelles que generin **ocupació i preservin els béns comuns**. A més dels serveis de consultoria i incubació, cal incorporar el sistema de finances ètiques als programes per tal de facilitar l'accés al finançament. Des d'una **perspectiva de gènere**, cal establir procediments per a la corresponsabilitat, la gestió de conflictes i la cura.

7.

Una promoció econòmica integral també inclou la **relocalització del crèdit** i la seva utilització per a recolzar projectes productius. A nivell local, per tant, s'ha de promoure la creació de **Fons col·lectius de crèdit**, coordinats amb **les entitats del sistema de finances ètiques de l'economia social i solidària**, crear incentius fiscals i incentivar la implicació democràtica dels estalviadors locals en l'organització de les ajudes financeres, microcrèdits, etc, vers el teixit socioeconòmic local.

8.

Una nova matriu socioeconòmica local no és el resultat acumulatiu d'iniciatives en un territori concret, sinó el resultat d'un projecte estratègic d'integració econòmica del conjunt de l'ESS local. Cal impulsar, doncs, **el Mercat Social Local**, fomentar la densitat dels intercanvis i la intercooperació entre projectes de l'ESS, organitzar Fires locals i comarcals, mercats locals, incentivar la creació de cooperatives de segon grau, centrals conjuntes d'abastiments, districtes cooperatius, etc. En aquesta integració, s'hi articularan iniciatives formalitzades a nivell jurídic (cooperatives, fundacions, associacions, mútues), però també altres formes de cooperació social sense formalització jurídica en àmbits com l'agroecologia, els horts comunitaris, el microfinançament, els fons de crèdit col·lectiu, els mercats i xarxes d'intercanvi de béns i serveis, els bancs del temps, les monedes socials, els equipaments de gestió comunitària i autogestionats, els béns comuns culturals i digitals, els nodes de suport mutu i cura, i les experiències d'habitatge, comunicació o transport mancomunat, així com altres iniciatives que comparteixin la vocació d'una economia democràtica, ètica i solidària.

9.

L'ESS ha de poder abastir el conjunt de les necessitats socials, també les de les administracions públiques. En aquest sentit, des dels municipis s'ha de fomentar la **compra i contractació pública socialment responsable**, prioritzant criteris socials, ètics i ambientals en la contractació i compra de béns i serveis per part dels Ajuntaments. A partir de la incorporació de **clàusules socials** que reconeixin les condicions de treball dignes, la igualtat salarial, la inserció sociolaboral, la sostenibilitat ambiental, els circuits de proximitat, l'equitat de gènere, i en definitiva els criteris de l'economia social i solidaria. ja aplicats amb el balanç social, com a factors a tenir en compte al mateix nivell, com a mínim, que els quantitius.

10.

En l'extensió de l'ESS, és fonamental el suport municipal per a la **recuperació d'empreses privades en crisi per part dels treballadors i treballadores**, per mitjà d'empreses d'economia solidària com cooperatives de treball associat, dotant un fons específic per aconseguir aquesta finalitat i participant d'un procés d'acompanyament conjunt amb els sindicats i les organitzacions representatives de l'ESS. En un sentit similar, s'han de potenciar programes de represa empresarial, que garanteixin l'activitat econòmica, amb fórmules cooperatives, d'aquelles d'empreses que han de tancar per jubilació i/ o abandonament dels propietaris.

11.

En aquells municipis on no s'hi desenvolupin programes de **municipalització de béns i serveis**, cal impulsar la **cooperativització** en aquest àmbit, com la gestió de residus, la gestió forestal, les energies renovables, l'aigua, les tasques de cura, els serveis alimentaris en equipaments municipals, la rehabilitació d'habitatge, l'obra pública, la gestió del patrimoni físic, natural i immaterial, el turisme comunitari...

12.

Ja que l'objectiu principal és el bon viure de les persones, i per tal de tendir al seu acompliment, ens adherim, per un costat, a la *Carta per a una sobirania alimentària des dels nostres municipis*, que amplii l'autogovern i la participació dins i fora de les actuals institucions, que pot i ha de recolzar la transició d'un model d'agricultura capitalista i alimentació globalitzada cap a la sobirania alimentària, des de la revalorització dels criteris socials, ambientals i de proximitat. Per una altra, a la *proposta energètica municipalista* de la Xarxa per la Sobirania Energètica amb l'objectiu de que la població del municipi sigui sobirana sobre l'energia que necessita i s'aconsegueixin així municipis energèticament sostenibles.

13.

Immersos com estem en la **societat del coneixement**, cal que els governs municipals reconeguin l'espai públic digital com a espai de gestió comunitària: promoure i garantir l'accés a les noves tecnologies i a la xarxa; promoure els usos socials, cooperatius i col.laboratius de les TICs; fer un ús exclusiu i didàctic de software i hardware obert/lliure en les administracions municipals i tots els àmbits públics de la seva competència; recolzar l'establiment d'infraestructures tecnològiques de caràcter obert i de gestió comunitària, descentralitzada, lliure i neutral; incentivar el coneixement obert i l'ús de llicències lliures/obertes; promoure els valors i les pràctiques cooperatives en o amb TICs mitjançant programes específics de capacitatí, finançament i incubació.

14.

Cal crear un **relat sobre la transformació socioeconòmica dels municipis**. Visualitzar conjuntament les iniciatives, realitzar mapeigs, elaborar guies per a l'impuls de polítiques de promoció socioeconòmica, recuperar la memòria cooperativa local, fomentar la participació veïnal en els pressupostos municipals, augmentar la presència en els nomenclàtors d'institucions i persones vinculades al cooperativisme, fomentar les recerques i congressos sobre l'economia social i solidària local, promoure l'intercanvi de bones pràctiques, participar de la xarxa de municipis cooperatius, visibilitzar-se en les fires d'economia solidària catalanes, atorgar un espai als webs municipals per a la visibilització i articulació d'aquestes iniciatives...

Xarxa d'Economia Solidària, maig del 2015